

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

«Εἰς τό ὄνομα» τῆς Λήδας Παπακωνσταντίνου

Δέν πάει πολὺς καιρὸς ἀπὸ ἓνα ἀπομνημόνιο, στὶς 8 Νοεμβρίου τοῦ 2006, ὅταν ὅλοι οἱ φίλοι μαζευτήκαμε στὸ Μουσεῖο Μπενάκη, μὲ εὐκαιρία τῆς παρουσίας τοῦ βιβλίου τῆς Λήδας Παπακωνσταντίνου «Per-formance, film, video 1969-2004». Ἕνα βιβλίο - ντοκουμέντο, πού ἀγγίζει τὴν ἔννοια τοῦ ἔργου (artist's book). Παράλληλα εἶδαμε τὴν έκθεση μὲ φωτογραφίες, φιλμ, βίντεο καὶ ἀρχαιολογικὸ ὑλικὸ ἀπὸ τίς δράσεις τῆς Παπακωνσταντίνου ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια. Καὶ νομίζω πὼς ἦταν μιά ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία γιὰ πολλοὺς ἀπὸ ἐμᾶς, κυρίως αὐτοὺς τοὺς νεώτερους πού δέν εἶχαν μὴμεν ἀλλὰ μόνον ἀκούσματα - πού ἀφοροῦν ἓνα «ἄυλο» ἔργο- νά συνειδητοποιήσουν τὸ μέγεθος τῆς παρουσίας της. Παρουσία συνεχῆς καὶ εὐρύτατη ἀπὸ τὰ τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '60 μέχρι σήμερα.

Ἡ Λ. Παπακωνσταντίνου εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ ἐλάχιστους καλλιτέχνες στὴν Ἑλλάδα πού χρησιμοποίησαν τὴν performance (δράση) ὡς ἐκφραστικὸ ἐργαλεῖο, ἀνιχνεύοντας τὴν κοινωνικὴ, τὴν πολιτιστικὴ καὶ τὴ γυναικεῖα ταυτότητα. Ἐπιθυμώντας νά ἐναντιωθῆ στὴν ἰδέα τοῦ εἰκαστικοῦ ἔργου ὡς ἀπτοῦ καὶ διαχρονικοῦ «προϊόντος». Καί, μάλιστα, στὸ πλαίσιο μιᾶς ἐποχῆς ἀνακατατάξεων πού ἄλλαζαν τὸ γηγενές τοπίο.

Σήμερα, ἓνα περίπου χρόνο μετὰ τὴν έκθεση τοῦ Μουσείου Μπενάκη ἢ Λ.Π. ὡς τιμώμενη καλλιτέχνης τῆς Ἰης Μπενάλε τῆς Θεσσαλονίκης πού διοργανώνει τὸ Κρατικὸ Μουσεῖο Σύγχρονης Τέχνης μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, παρουσιάζει στὸ Λιμάνι, στὸ ὕψος τῆς Ἐποθῆκης Β1 τὸ ἔργο μὲ τίτλο «Εἰς τό ὄνομα» («In the name of»). Πρόκειται γιὰ μιά σειρά βιντεοσκοπημένων, προγραμματισμένων δράσεων της, πού ἐκτυλίσσονται στὸν ἀστικὸ Ἰστό Ἀθῆνας καὶ Θεσσαλονίκης σέ μὴ ὀρθόδοξες κοινότητες, καθὼς καὶ στοὺς ἡρεμους, προστατευμένους τόπους ξένων κοιμητηρίων τῆς συμπρωτεύουσας ἀπὸ τὴν περίοδο τοῦ Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Σέ πέντε ὀθόνες βυθισμένες στὸ νερό, στὸ ὕψος τοῦ λιμανιοῦ, προβάλλονται διαδοχικὰ οἱ διαδρομὲς πού κατέγραψε ὁ φακός, ἀκολουθώντας τὴν καλλιτέχνηδα σέ τυχαῖες ἢ ἐμπρόθετες συναντήσεις μὲ οικονομικοὺς μετανάστες τῆς Ὀμόνοιας, τῶν Χαυτείων, τοῦ Βοτανικοῦ, τῆς Μενάνδρου κ.λπ. Ἀκόμη καὶ στὴν εὐλαβικὴ τῆς προσέγγιση σέ ἐπιτύμβιους λίθους τοῦ Ἰνδικοῦ νεκροταφείου τοῦ Δενδροποτάμου, στὸ ἀγγλικὸ στρατιωτικὸ κοιμητήριο τῆς Μικρᾶς ἢ σ' αὐτὸ τῶν Ἀρμενίων, ὅπου ἐναποθέτει προσωπικὰ της ἀντικείμενα. Ἰδιαίτε- ρως κατατοπιστικὸ τὸ κείμενο -ἡμερολόγιο τοῦ καταλόγου, πού καταγράφει βῆμα - πρὸς βῆμα τὴ διαδικασία).

Ἡ Λ. Παπακωνσταντίνου καθιστᾷ τὸ θεατὴ κοινωνὸ μιᾶς ἐπίπονης διεργασίας ψηλάφησης καὶ ἐπούλωσης τῶν τραυμάτων πού προκαλοῦν ἡ ἀπώλεια ἢ ὁ κοινωνικὸς ἀποκλεισμός. Ἐπιχειρώντας μιά νέα ἀνάγνωση τῶν ἱστορικῶν σχέσεων πού ἀναπτύχθηκαν στὸ παρελθόν ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους διαφορετικῶν πολιτισμικῶν ἢ θρησκευτικῶν καταβολῶν, σέ συνθήκες ἔντονα συγκρουσιασικῆς οἱ ὁποῖες ἐξελίσσονται στὴν παρούσα κοινωνικὴ πραγματικότητα. Ἐγείροντας, μὲ τὸν δικὸ της ποιητικὸ καὶ τελετουργικὸ, σὺνάμα, τρόπο, μιά σειρά καυτῶν ἐρωτημάτων.

Ἀπὸ σήμερα 1 Ὀκτωβρίου καὶ ἕως τῆς 11 Νοεμβρίου οἱ προβολὲς θά γίνονται στὴν Ἐποθῆκη Β1, Λιμάνι Θεσσαλονίκης. Πληροφ.: τηλ. 2310-546683.

ΚΡΙΣΤΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ